

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravišče in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 104.

V Ljubljani, v torek 7. maja 1895.

Letnik XXIII.

Presvitemu cesarju ob prihodu v Ljubljano

dné 7. maja 1895.

Nesrečna Ljubljana je vsprejela danes svojega Vladarja. Namestu slavalokov so mu štrlele nasproti razvaline podrtih hiš, namestu zastav so ga spominjale razkrite strehe in nebrojno podpornih tramov ob stenah žalostne velikonočne noči. Vse je drugače, nego je bilo pred 12 leti. Šatorov, v katerih se je tedaj radovalo veselo ljudstvo navzočnosti svojega ljubljene cesarja ni več; saj tudi ni več tistega veselega ljudstva. Šatori so sedaj tisočerm jedino stanovanje; v njih zdičujejo bolniki in tožijo matere. Vse, vse je drugače! — — —

Samo jedno je ostalo, jedno se ni izpremenilo — srcé našega Vladarja. To je še vedno tisto — v ljubezni nedoseženo, v dobrotljivosti neprekošeno, v milobi nepremagano cesarsko, očetovsko srce. Tista ljubezen, katera mu je takrat gorela za okrašeno mesto in za nevestno okinčano deželo, ko je vse ljudstvo obnavljalo šeststoletno zvestobo, se ni zmenila. Razdrto mesto, togujóča dežela je tem ljubša zlatemu očetnemu srcu. Prvi se je ozrl nanjo in ji prihitel na pomoč, novih sil je vbrla njegova ljubezen potrtemu ljudstvu; na nesrečnih grobljah je vzbudil žarek njegove milosti cvetko veselih nadej in zaupanja. Bela Ljubljana in vsa dežela se je zopet zavedla iz strahu grozilne omotice, cesarska ljubezen jo je dvignila kvišku — na delo.

In danes je prišel sam mej nas — tolažit nas in krepit v nesreči. Najpreje je vstopil mej najrevnejše naših revežev, mej bolnike, pričenjajoč tam s tešlom, kjer ga je najbolj potreba. Ogledal si je razpokane cerkve in že s svojo navzočnostjo zagotovil potrtem, ubogim vernikom, da se jim kmalu otvorijo — božje hiše. Kot angelj ljubezni in tolažbe je stopal po ulicah nesrečnega mesta in njegovi sinovi in hčere so iz njegovega milega lica zajemali sil in — utehe.

Kaj naj rečemo svojemu očetu v zahvalo? Usta ne najdejo besedij, srce nam prepolno bije hvaležnosti. Nemo in tiho mu kliče mesto in dežela: Bog Ti plačaj; — — saj veš, da te ljubimo!

Ob ti priliki nam sega duh v daljne dobe, ko nas je božja Previdnost priklopila k bujnemu, veličastnemu telesu habsburške Avstrije. Večna ji hvala zato! Spominjamo se očetne pomoči, ko smo branili Turkom svoj dom, spominjamo se svete gorečnosti, s katero nam je obranila habsburška rodbino jedinstvo v veri; spominjamo se, da nam je dala cesarska milost višjega pastirja — — zidala cerkve, ustanavljala župnije, probudila nam narod, rešila nas tujega francoskega nasilstva — — — skratka vse, kar imamo, nam vzbudila in ohranila.

Habsburški orel, znamenje zmagovalstva, poročstvo srečne bodočnosti, pod Tvojimi perotmi se zopet ogreje zadeto mesto, obiskana dežela in dvigne se kakor ptič Feniks čilo in živo na dan! Saj te vodi in navdaja ljubezni vroče cesarsko srce, ki zna tolažiti in vzbujati upanje, kakor nobeno drugo ne, ker tudi nobeno ni toliko trpelo — — —!

Da, presvitli cesar: Bog ti plačaj! — Saj veš, da te ljubimo! Povrniti Ti ne moremo Tvojih dobrot. Molili bomo, naj ti jih povrne s svojim blagoslovom in z večnimi blagri dobri Bog. Še jedenkrat: Bog Ti plačaj!

Nasledki potresa.

Trnovska cerkev.

Kakor je „Slovenec“ že omenil, pregledala je komisija tudi Trnovsko cerkev in župnišče. O cerkvi se je hvala Bogu — še precej povoljno izrekla. Pač je videti v njej več razpok, zlasti na oboku pod korom, katerega so začasno podprli in na evangelijski stranski steni. Tudi razni okraski so poškodovani. Vendar drugih velikih poškodb v notranjem ni videti. Toliko bolj pa je pokazal potres svojo moč na zunanji strani cerkve. Stebriči na cerkvi bili so tako premaknjeni, da jih je bilo treba radi varnosti odstraniti. Pri strehi je zid na vseh štirih straneh odstopil za pol čevlja. Najbolj pa sta trpela naša zvonika, katera bo treba vsaj do stolpne ure odnesti in z nova dozidati. Zlasti oni na evangelijski strani je zelo poškodovan. No, fotografi so si ga dobro izkoristili, kajti dan za dnevom nastavljali so svoje aparate nasproti naši cerkvi. Mislim, da v vsaki ilustraciji, govoreči o ljubljanskem potresu, bode našel tudi naš zvonik svoje častno mesto. — Ravno radi zvonikov mora biti tudi cerkev zaprta. Po izjavi pregledne komisije bodo smeli ljudje še le tedaj v cerkev, ko bota zvonika zavarovana. Sv. maše beremo sedaj v kapelici Matere B. v Krakovem. Tamkaj obhajamo tudi Šmarnice, kamor se vsak dan iz župne cerkve prenese sv. R. Telo, ako ni vreme preveč neugodno. O župnišču se je izjavila komisija, da je sicer precej poškodovano, a da se sme prebivati v njem. V prvem nadstropju so zlasti oboki na hodniku razpokani; pozneje se bodo narhitreje odstranili. Posebno je potres pokazal svojo moč na obeh koncih župnišča, kjer je videti zelo velike razpoke. Vendar pri popraviljanju bodo zadoštovale železne vezi.

V korist ponesrečenim po potresu v Ljubljani in nje okolici priredi v četrtek „Občanska beseda“ na Žižkovem (Praga) z drugimi ondrotnimi društvi velik koncert, pri katerem bodo sodelovali gospdč. Berta Leščinska, primadona ljubljanskega slovenskega gledišča, dalje g. Rud. Innemann, režiser našega gledišča, g. Cecil Vašiček, člen slovenske opere v Ljubljani, g. A. Rapoun, virtuos na gšli in kontrabas, g. R. Pospíšil, virtuos na piano, „Kytara“ in „Hudební kroužek“.

Cerkev presv. Srca Jezusovega splošno ni nevarno poškodovana. Na pročelju je nekoliko premaknjeno sleme pri zvoniku, glavni obok v povprečni ladiji je precej nevarno razpočen in se bode moral morda podreti, tudi ščipalniki v tej ladiji so zelo razpokani. V žagredu se je ločil stranski zid od glavnega pri vel. altarju in ju bode treba skleniti z vezmi; ravno tako se mora zgoditi s kupolo, katero je treba skleniti z glavno ladijo. Kamenite stopnjice v zvonik so skoro vse razpočene ter se morajo odnesti in z novim nadomestiti. V

zvoniku samem so nekoliko razpočeni glavni stebri, vendar ni nikake nevarnosti; le z velikim zvonom se še nekaj časa ne sme zvoniti. Stebri na zunanji strani se morajo z ozirom na poškodovani obok nad okni skleniti z glavnimi stenami. Vrh zvonika je malo nagnjen proti glavni ladiji in se mora še enkrat dobro preiskati. Cerkev ostane zaprta, dokler se vse poprave ne dovrše.

Rekonstrukcijo obeh zvonikov šentjakobske mestne farne cerkve pričela je prav energično sloveča dunajska stavbinska tvrdka »Union-Gesellschaft«.

Darila vsled potresa.

Mestnemu magistratu ljubljanskemu so došla nadalje sledeča darila: Občanska založna na Smichovem 100 gld.; mestno županstvo v Pragi nadaljno zbirko 700 gld.; star Ljubljancan v Kranju 50 gld.; županstvo občine Sv. Križ-Začreče na Hrvatskem zbirko 121 gld.; hrvatska čitalnica v Kastvu zbirko 42 gld. 82 kr.; češko-slovenski spolek v Pragi vnovič 200 gld.; pevsko društvo »Velesila« v Škednju pri Trstu 35 gld.; gospod Škender Fabković v Zagrebu 8 gld.; »klub kuželkovy« v Hornim Jeleni 10 gld.; gosp. Dragotin Svoboda, c. kr. rudniški inženir v Idriji 5 gld.; vodstvo narodnega gledališča v Zagrebu 50 gld.; uredništvo časopisa »Neues Wiener Tagblatt« nadaljno zbirko 10 gld. 1 kr.; uredništvo časopisa »Olomucki Pozor« v Olomucu zbirko 21 gld. 75 kr.; g. Fran Perko, župan v Novem mestu, 300 gld., katere sta mej tamošnjim prebivalstvom nabrali gospe Ana Slanc in Leopoldina Schegula; županstvo v Hroch-Tyncu na Češkem 105 gld., katere so darovali: občina Hroch-Tynec in tamošnja založna po 50 gld. in tamošnja »beseda« 5 gld.; okrajni odbor na Smichovem 300 goldinarjev; okrajni odbor v Zbraslavi na Češkem 100 goldinarjev; mestna občina Baden pri Dunaju 200 goldinarjev; občinski zastop v Brucku ob Lajti 100 goldinarjev; županstvo v Litomericah na Češkem 100 gld.; Slovenke 5. razreda dekliške vadnice v Gorici 7 gld. 50 kr.; uredništvo časopisa »Kladenske Listy« v Kladnu na Češkem nabranih 40 gld.; »Črna Beseda« v Horičah na Češkem 40 gld.; administracija »Narodnih Listov« v Pragi vnovič zbirko 346 gld. 56 kr.; služabniško osebje kneza Montenuovo na Dunaju 15 gld.; učiteljski zbor višje gimnazije v Sarajevu 66 gld.; županstvo v Vipavi 168 gld. 15 kr.; gospod Miha Zega, nadučitelj v Kanalu, nabranih 86 gld. 83 kr.; zdravniška komisija v Opatiji zbirko 115 gld., katero so darovali: zdravniško osebje južne železnice 50 gld., gospa Marija Schalek 30 gld., baronica Izabela Ambroszy 20 gld. in grofica Przewdziecka 15 gld.; Celjski Slovenci (po uredništvu »Domovine«) 406 gld.; gospod I. Pototschnigg v Šoštanju 1 zaboj krom-

pirja; gospod Simon Pogačar, c. in kr. vojaški oskrbnik v p. v Ljubljani, 10 gld.; č. šolske sestre v Halleinu 3 zaboje obleke.

Darila ljubljanskemu pomožnemu odboru za Ljubljano in okolico.

III. izkaz.

Baron Dumreicherjeva tovarna na Savskem Marofu 100 gld.; bratje Neuman v Aradu 150 gld.; Riunione adriatica v Trstu 500 gld., hranilnica in občina Lambach 200 gld.; pl. Wurzbach 10 gld.; Gveppiger v Belipeči 100 gld.; Anton Mühleisen 100 gld.; Wallace na Dunaju 10 gld.; neimenovani 70 gld.; zbrana družba pri »Fortuni« v Litiji 35 gld.; Jos. Riedel tovarna na Češkem 1000 gld.; J. Hemmerle na Dunaju 100 gld.; inženir N. v Ljubljani 5 gld.; Ivan Rogina v Podgorju 5 gld.; T. Rüblein v Budapešti 20 gld.; H. Pollakovi sinovi na Dunaju 200 gld.; Bernard Engel v Budapešti 25 gld.; častniki v Kolomeji 12 gld. 50 kr.; Kallab v Brnu 20 gld.; Gutheim v Elberfeldu 50 gld.; Antonio del Panta v Florenci 20 gld.; Viktor pl. Trnkozy na Dunaju 50 gold.; Popper v Novi Bistrici 10 gld.; Jos. Oser na Dunaju 10 gold.; Mario Finzi in Weiss v Trstu 30 gld.; mesto Kočevje (zbirka) 365 gld. 50 kr.; Spitzer na Dunaju 25 gld.; Schild na Dunaju 10 gld.; Rosenthal na Dunaju 100 gld.; po Kleinmayr & Bambergu nabranih 541 gld. 90 kr., skupaj 3874 gld. 90 kr. S poprej izkazanimi 10.149 gld. 61 kr. znaša dosedaj nabrana svota 14.024 gld. 51 kr.

Iz Sent Vida nad Ljubljano. O žalostnih nasledkih potresa pri nas ste že sporočali. Danes pa imamo nekaj veselejšega sporočiti. K prvim dobrotnikom, ki so blagovolili podpirati popravo naše župne cerkve, — za kar si pa želijo časti in plačila le pri Bogu — se je hvalevredno pridružil naš rojak, č. g. Jožef Preša, velevredni župnik Ovšiški, ki je daroval za popravo župne cerkve sv. Vida 75 gld., podružnici sv. Roka v Dravljah pa 25 gld. z namenom, da bi nas Bog rešil šibe potresa, in milostno od nas odvrnil druge hude udarce in nesreče. Bodi mu hvala prelepa za lepi dar. Pri župni cerkvi zdaj pridno završujemo naročila c. kr. inženirja, pod vodstvom za cerkev vnetega in skrbnega ključarja, g. Antona Belec-a, da bo cerkev na vse strani dobro in varno, pa tudi, kolikor mogoče, lično podprta, na tak način, kakor to v Ljubljani podpore stavijo c. kr. vojaki pionirji. Za to potrebni les so župljani drage volje sami darovali in napeljali, za kar jim bodi hvala. Dodati mi je še, da je v naši župniji potres najhujšo škodo napravil v Dravljah in v okolici. Draveljska, podružna romarska cerkev sv. Roka je prav hudo poškodovana. Posebno obok je tako razdrapan, da se bo moral podreti. Ko ga je c. kr. inženir, stopivši v cerkev, ugledal, je dvignil roki kviško ter rekel, tukaj se ne da pri najboljši volji nič storiti s kako popravo.

LISTEK

Potres.

(Konec.)

Od nekaterih naravoslovcev se je izrekla podmena, da je sedanji potres posledica dolge in hude zime. Nenavadna množina snega se je topila počasi, lezla po razpokah v zemljo, kjer jo je zemeljska vročina spremenila v paro, katera je iskala izhoda v hudih eksplozijah. Ta misel pač ni verjetna. Oglejmo si stvar malo natančneje. Voda bi morala priti tolikanj globoko v zemljo, da bi se mogla v paro spremeniti. Vsled komunikacije z zunanjim svetom je v dotičnih prostorih tudi zračni tlak večji, kot pa na površju, tedaj voda ne vre pri 100° C., temveč pri višji temperaturi. Račun nam pokaže, da se v globini 4000 m nahaja zračni tlak 1655 mm ali malo več kot 2 atmosferi. Da pri temu tlaku voda zavre, potrebujemo 123° C. V naših krajih utegne biti v globočini 20—25 m stalna temperatura približno 12° C., tedaj se mora k tej toplini pridobiti še 111° C. Ako se oziramo na to, da se toplota na vsakih 35 m globočine za 1° C. povzdigne, bode voda vrela v globočini 3900 m. V večje globočine, kot približno 4000 m pa voda zaiti ne more, ker se poprej v paro spremeni. Ne da se tajiti, da bi eksplozija vodenih par ne mogla potresa provzročiti, toda neverjetno je, da bi ta eksplozija, katera more nastati le na enem mestu, se čutila na tako ogromnem prostoru, ki meri nad 800 km v premeru. Na

vsak način bi morala biti tudi eksplozija na površju in provzročiti velike premembe zgornjih zemeljskih plasti. Brezdvomno je vzrok potresa veliko globočej kot 4000 m, kajti to število znaša komaj dvanajsti del debeline zemeljske plasti, le tedaj, ako je večja globočina, morda vsa debelina zemeljske skorje pretresena, je mogoče, da se potres čez tako velik del zemlje razširi, kakor pri sedanjem potresu, izvzemši morda jedino le tektonični potres, nikakor pa ne vulkaničen.

Zanimivo je vprašanje, kakošno je bilo gibanje pri ljubljanskem potresu. V obče se je trdilo, da so sunki prihajali od jugozahoda ter šli proti severozahodu. Prvi sunki so imeli res isto smer, toda ne vsi poznejši sunki. Prav dobro sem opazoval na svojem vrtu ponoči pozneje gibanje in posebno jeden sunek je prav določno prihajal od severovzhoda. Še predno se je zemlja pod mano zazibala, sem čutil od daleč čez Sentspetersko predmestje votlo bobnenje in tisti trenutek, ko so se tla pod mano zazibala, mi vdari na uho trušč podrtih dimnikov, padajoče opeke itd. Bobnenje se je kakor silen vihar valilo dalje proti zahodu in sedaj sem zaslišal isti hrup podirajočih dimnikov, zidov od ravno nasprotne strani. Da je mnogo hudih sunkov bilo tudi ravno navpičnih, kažejo različne stvari, katere je sunek vzdignil kviško. Jako zanimivi, a iz fizikalnega stališča še vedno ne popolnoma pojasnjeni so vertenčasti sunki. Mnogo stvari je ostalo sicer na svojem mestu, pa so se zasukale deloma krog svoje osi. Nekateri so skušali to razlagati tudi iz horizontalnih

sunkov, da se to namreč zgodi tedaj, kadar težišče kake stvari ne leži v napični črti skozi središče. Toda v tem slučaju bi se mogla dotična stvar zasukati okoli svojega težišča, ne pa okoli svoje osi.

Bolj verjetna je misel, da vertenčasto gibanje nastane vsled kombiniranih horizontalnih in vertikalnih sunkov, valovito gibanje se tedaj iz vodoravne črte spremeni v nekako okrožno in kjer se podlaga v krogu vzdiguje in pada, se stvar, katera na njej stoji, toliko v krogu zasuje, kolikor je ploskva nagnjene podlage večja, kakor njena vodoravna projekcija. Vertenčasti sunki so izmed vsih najnevarnejši, kajti njihovi sili se ne upre nobena stavba.

Razun vertenčastega gibanja se opazuje pri potresu sunek naravnost navzgor in pa valovito gibanje. Prvi je mnogo hujši kakor drugi. Pri potresu v Kalabriji je bil l. 1783 navpični sunek tako silen, da je iztrgal kamneni tlak iz ulic in ga vrgel kviško. Cele hiše so odskočile na kviško ter se porušile, ko so padle nazaj na zemljo. Nad 400 mest in vasi je bilo razdejanih in po sporočilih je prišlo 100.000 ljudi ob življenje. Do 30 m široke razpoke zazevale so na zemlji, katerih rob je bil na jedni strani do 5 m višji, kot na drugi strani. Isto se je opazovalo pri potresu 1797 l. v mestu Riobamba v južni Ameriki. Sunek, ki je prihajal navpično, je na mah porušil mesto, pokopal 30.000 ljudi v svojih razvalinah, več ljudi pak, ki so bili na prostem, je silni udarec vrgel kviško in treščil nad 100 m daleč na bližnji grič. Cele hiše je sunek vrgel kviško ter so našli pozneje njihove razvaline z vso hišno opravo na

Iz Adlešič, 6. maja. Nocoj ob tričetrt na eno bil je tu zopet lahek potres in sicer prvi po 15. Aprilu. Pri nas ni naredil potres prav nobene škode in se nikjer nič ne pozna. — Da se bo potres v Ljubljani še po malem ponavljal, je prav verjetno. Tako se je ponavljal n. pr. v Mokronogu l. 1871—72 po prvem zelo hudem potresu, ki je bil po noči menda 2. decembra, ko se je skoraj vso noč treslo, potres se leto dan, toda vedno slabše in brez škode, dokler ni slednjič popolnoma ponehal.

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. maja.

Kalnoky in Banffy. Dne 25. aprila je vnanji minister grof Kalnoky ogerskemu minister-skemu predsedniku Banffyju poslal pismo, katero je dalo povod znani krizi v ministerstvu vnanjih stvari in pa ministerski krizi na Ogerskem. V odgovoru na Terenijevo interpelacijo je namreč Banffy imenovano Kalnokyjevo noto obesil na veliki zvon ter jo v svoji liberalni gorečnosti tudi nalašč krivo tolmačil. Po dogovoru je sedaj Banffy celo noto Kalnokyjevo v ogrski zbornici prebral. V tem pismu se Kalnoky o popotovanju papeževega nuncijskega predstojnika izražal in nekako ozkosrčno zastopa svoje državno-pravno stališče. Nadalje Kalnoky pojasnjuje, da on ne more na vprašanje ministerskega predstojnika dati dovoljnega odgovora, ker o vsej stvari nima zanesljivih uradnih podatkov. On odgovarja le na podlagi pisma Banffyjevega ter pravi, da ni bilo časa primerno potovanje nuncijskega, ako je res to in tako govoril, kakor omenja Banffy v svojem poročilu. Povdarja pa, da po njegovem mnenju papežev diplomatični zastopnik ni staviti v jedno vrsto z drugimi diplom. zastopniki, ker zavzema izjemno stališče, kakor se je to tudi pri slovesnem vsprejemanju nuncijskega pokazalo na Ogerskem. Vsa stvar kaže skrajno netaktnost in okornost naše diplomacije glede postopanja nasproti papeževemu nunciju. Zdi se, da je Banffy hotel to porabiti kot uspešno agitacijo za svoje cerkveno-politične predloge. Kakor kažejo nasledki, se mu je ta poskus prav korenito izjalovil. In zato se sedaj že vrši umikanje v varno zatišje. Banffy je pa zopet za jedno blamažo bogatejši ter je zopet s tem svojim činom pokazal popolno nezmožnost, bivati še dalje časa na mestu, na katerem sedaj oblastno gospodari. Kalnoky pa bo v prihodnje tudi previdnejši v dogovorih s takim ministerskim predsednikom, ki ne ve ločiti, kaj je tajno in kaj namenjeno za javnost, kaj je dovršeno in kaj se ima še le pričeti. Vsa akcija pa kaže, kako lahko se vname tudi v naši državi kulturni boj in kako treba za to delovati, da se vrnejo narodi nazaj h krščanstvu ter s svojo odločilno besedo odstranijo liberalne mahinacije, katere hote uprizarjati frimasoni proti katoliški cerkvi v Avstriji.

Na Nemškem se sedaj po liberalnih listih z največjim ropotom in šumom dela javno mnenje proti predlogi zoper uporneže. Dokler je bila ost te predloge naperjena samo zoper socialiste, dotlej liberalno nemško meščanstvo ni hotelo vedeti, da je svoboda v nevarnosti. Ko pa se je posrečilo katoliškemu poslancem ost predloge obrniti tudi proti razširjenemu načelu, iz katerih izvirajo zmote socialistov, in so bili s tem zadeti tudi brezverski profesorji, tedaj je bila takoj svoboda vesti in vede v nevarnosti in tedaj se pričela agitacija proti nameravani predlogi. Katoliškemu središču ni mnogo na predlogu, vendar je že sedaj doseglo, da se mora postopati jednako oestro proti provzročiteljem upornih idej, kakor proti ubogim zavedencem. Ako se pa proti prvim neče tako postopati, ne sme se tudi proti drugim. To je pač lep vspeh katoliškega središča na Nemškem za svobodo vesti in vede in — doslednosti.

† Janez Krstnik Mesar.

Non omnis moriar.

Ce veljajo o kom navedene besede, veljajo brezdvomno o pokojnem blagem Mesarju. Drugo spretneje pero bode opisalo njegove nevenljive zasluge za kranjskega kmeta sploh in sosebne bohinijskega, meni naj bode le dovoljeno postaviti mu tu v imenu Bohinjcev in njegovih faranov posebno majhen spominek.

Rojen je bil pokojni na Jesenicah 12. junija 1832. l. — casus, qui non sunt casus, ravno ta dan je bil tudi rojen zadnji letošnji, v isti fari umrli duhovnik gosp. Anton Šmid — in po izvrstno dovršenih latinskih in bogoslovnih šolah je bil posvečen l. 1854 v mašnika in nastavljen kot kaplan v Bohinjsko Bistrico.

Vtisi, ki jih je vsprejemal tu mladi duh, ko smemo Bohinj v gotovem oziru imenovati biser Gorenjske, navdušenje, za tolikanj lepo in tako oprevano bohinijsko gorovje, napotilo ga je po dveh letih službi v Bohinju, dveletni v Radovljici in dveletni na Bohinjski Beli, da je l. 1863, po odhodu župnika Kovačiča, prosil za bistriško župnijo, katero so mu tudi podelili.

Kaj je bil Mesar Bohinju? Pri letošnjem katoliškem shodu ob bohinijskem jezeru ga je imenoval govornik gospod Ovetek „očeta bohinijskega“ in to po vsej pravici.

Zavzet res za blagor ljudstva, opomoči mu je hotel k boljši bodočnosti. Preiskoval je, kje bi se dobil vir novega blagostanja in našel ga je. Videl je, da le živinoreja v Bohinju kaj velja. Rad se je lotil ne lahkega dela. Potoval je v Švico, prehodil Tirolsko, ogledoval si sirarske naprave in vrnivši se domu, pogumno se lotil kočljivega dela. In posrečilo se mu je. Ni štedil ne potov, ne denarja, niti zbal se, ne pomislekov in ugovorov bohinijskega, sicer prebrisanega kmeta, uvel je v Bohinju svetoznano

sirarno in povzdignil bohinijski sir na isto stopinjo, na koji je švicarski, zakaj na tržaški razstavi bil je odlikovan takoj za onim iz nadvojvode Albrehta sirarne.

Bil mu je pri sreči še drugi njegovi skrbi izročeni biser, dušni blagor njemu izročenih župljanov. Tedanjo cerkev, bolj majhno in nepristočno, sklenil je nadomestiti z novo večjo in lepšo. Navdušenje faranov, nekaj cerkvenega imetja, še več nevstrašeni pogum pokojnikov, lotili so se težavnega dela; pripetila pa se je pri tem dne 6. avgusta 1881 ona za Bohinj prehuda nesreča, pri kojoj se je zrušil cerkveni zvonik in del cerkve, in kar je še bolj bolelo pokojnega, zahtevala tudi žrtev — njemu tolikanj ljubega kapelana Jerala. Le-to je moža silno potrla in odsihmal ni več v tem orjaškem telesu bivalo ono železno zdravje, radi katerega ga je prej marsikdo zavidal. Temu udarcu se je pridružil drugi, kmalu na to zadela ga je dokaj občutno kap. Toda kljub tej nesreči zgradil je mož ponosno bohinijsko cerkev in dan 15. avgusta 1885 bil je o priliki posvečevanja nove cerkve prav praznik za Bohinj, še bolj pa za pokojnega. Poznim rodovom bode označeval božji hram, v katerem se sedaj, ko malo kje na deželi, vrši ob krasnem petju bohinijskih pevcev služba božja, kdo je bil duša temu vstrajnemu delu, ki je vstvarilo tak trajen spomenik.

Trud, pokoj, ki si ga želel in gmotno stanje primoralo je moža, rekli bi, da je šel prav le mret na tuje. Le jedno leto in ne še celih treh mesecev bilo je njegovega delovanja v novi službi v Smartnem. Šel je telesno proč, ali srce svoje pustil je v Bohinju. Zatrjeval mi je mož, kako mu je obiskavšemu gospodu v Smartnem pri slovesu pokojni večkrat jokaje ponavljal: O moj Bohinj! Težka je bila njemu ločitev od kraja, kjer je pustil svoje telesne moči, svoje zdravje in tudi svoje premoženje.

Le kratek pogled še na njegovo zasebno življenje. Svojim kapelanom, kojih imel je osem, bil je pravi oče; svojim faranom je bil do skrajne meje priazen; bil jim je v vseh še tako težkih zadevah moder svetovalec, res pravi „bohinijski oče“. Po pravici je Bohinj vtopljen v žalost, kar tacega do-brotnika nima več pričakovati.

In sedaj počivaš daleč proč od Bohinja, ti blagi gospod, ali tvoja dela za duševni in telesni naš blagor spremila so te pred sodnji prestol.

Venit summa dies, et ineluctabile tempus. Toda tvoj spomin živel bo mej nami. Dokler bo posestrima Črna prst tako zvesto zrla pobratima Triglava, dokler bo po znani pesmi Vodnikov, ki je deloval tudi na istih bohinijskih tleh, planšar vrh planin prepeval, bode imel vsak Bohinjec v hvaležnem spominu ime Mesarjevo. In mi stoječi ob tvojem grobu, recimo: „Cum sis Magister, nos instrue opera tua!“

Bohinjska Bistrica. B....k.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 6. maja.

(Cesar v Ljubljani.) Mesto je v navadni podobi brez zastav, a polno ljudij, ki so prišli od blizu in daleč pozdravljat svojega vladarja. Popoldne je bilo vojaštvo razvrščeno po vseh ulicah, koder je šel presvetli cesar, kot častna straža. — Vojni minister vitez Krieghamer je že danes zjutraj z brzovlakom došel v Ljubljano. — Prvi vsprejem cesarjev se je vršil na kolodvoru, kjer so vsi vrhovni zastopniki raznih oblastev pričakovali vladarja. Izmed cerkva si je cesar ogledal uršulinsko in frančiškansko. Pred uršulinsko cerkvijo so pozdravili cesarja prevz. knezoškof s stolnimi kanoniki. Pred stolnico je pričakovala cesarja ljubljanska duhovščina s prevz. knezoškofom. Pred mestno hišo so pozdravili cesarja mestni zastop, trgovska zbornica in pomožni odbor za Ljubljano in okolico. Vršilo se je vse v najlepšem redu. Ljudstvo je navdušeno in hvaležno veselo pozdravljalo svojega gospodarja. — Obširneje poročilo jutri. — Slava cesarju Francu Jožefu!

(Spokorna procesija ljubljanskega mesta za odvrtitev šibe potresa.) Prevzvišeni gospod knezoškof ljubljanski razpošiljajo čč. mestnim župnim uradom in mestni duhovščini tem potom nastopni ukaz: V kratkem dobite čč. gg. v roke moje naj-novejše pastirsko pismo, v katerem Vam razodenem med drugim tudi svoj sklep, da sem obljubil Bogu za vse čase, da bomo hodili vsako leto veliko nedeljo popoldne v slovesnem sprevodu z Najsvetejšim iz stolnice k jedni izmed ljubljanskih cerkv, da se ob jednom zahvalimo, da nas ni zadela še

drugem oddaljenem prostoru. Na zemlji so nastale hipoma razpoke, ki so zazevale in se zopet sklenile, v svoja žrela so pogoltnile veliko bežedih ljudi. Pri Chilenskem potresu l. 1835 v južni Ameriki so se razpoke naredile v trdem skalovju ter se zopet sklenile s tako silo, da je bilo skalovje v droben grušč zmljeto, dokaz, da se tektoničnemu potresu niti naj-trša skala ne more upirati. Kot nekako potrdilo tektoničnega potresa, združeno z bljuvanjem ognjenika se smatra lahko naslednje. Leta 1783 je ognjenik Skaptar Jökul na Islandu izmetal iz sebe neznan množino lave, dva silna toka sta bila dolga 10 in 12 milj, jeden nju 2 milj, drugi 3—4 milje širok, njih globočina znaša od 30—80 m, njihova vsebina se je cenila približno na 40.000 milijonov kub. metrov. Da mora tolika množina izbljuvane snovi vplivati na zemljino skorjo, oziroma na kakem mestu provzročiti, da se ona sesede, je lahko umevno. V istini nahajamo isto leto in ob istem času grozni potres v Kalabriji, katerega preiskovalci pripisujejo tektoničnim.

Iz najnovejšega časa imamo natančne podatke o hudem potresu, 26. dec. 1884 je hudo prizadel Andaluzijo v južni Španskej. Sunki so polagoma prenehavali in že je ljudstvo mislilo, da je postal popolnoma mir, ko se je naenkrat 27. febr. in 25. marca 1885 potres z vso silo zopet ponovil. Tudi ta potres je napravil na skalnatem poveršji velike razpoke, katere so po več kilometrov dolge in do 3 metre široke. Na družih mestih so zemeljske razpoke pogoltnile cele hiše, več ljudi in živine. Pri vasi Gue-

vejar je razpok pretrgal ravno navpično zid neke tovarne in na drugem mestu je drevo od korenine do vrha, kakor s sekiro bilo razklano, ter je stala polovica drevesa na jedni, druga polovica na drugi strani razpoke. Iz teh razpok so se dvigali vodeni pari in različni plinovi, ki so vsled svoje žvepleno-vodenčeve vsebine neprijeten sopuh razširjali.

Pri vsih potresih se je opazovala, da so poslopja, katera stoje na trdem skalnatem svetu veliko manj trpela, kakor pa poslopja na mehkem peščenem ali ilovnatem svetu. Pri groznem potresu v Lisabonu l. 1755 je bilo spodnje mesto, sezidano na mehkem naplovljenem svetu popolnoma porušeno, dočim so bila poslopja postavljena na trdi skalnati podlagi primeroma veliko manj poškodovana. Isto utegne biti tudi najbrže vzrok, zakaj so nekatere ulice Ljubljanskega mesta tolikanj več trpele, kot druge.

Se groznejši, kakor na suhem, je potres ob morskem nabrežji. Ker se zemlja vzdiguje in pada, odmakne se tudi morje od brega, toda za nekaj trenutkov se toliko silnejši povrne nazaj, ter v silnem valu plane čez bregovje ter poplavi, kar je potresu ostalo. Leta 1692 je potres na Jamajki vojno ladijo iz morja zanesel na utrto streho neke hiše. Pri Lisabonskem potresu je morje narastlo za 13 metrov ter poplavelo velik del mesta, ter potopilo veliko ljudi, ki so na morskem obrežji iskali rešitve. Pri mestu Callao je vsled potresa l. 1846 morje narastlo za 26 metrov poplavelo mesto, pokončalo 4000 ljudi, ter nad 20 ladij deloma razbilo, deloma zaneslo po več kilometrov daleč na kopno zemljo.

hujša nesreča in zlasti, da nas je Gospod obvaroval nagle in nepredvidene smrti ter da ga prosimo, naj šibo potresa milostno in za zmiraj odvrne od našega mesta in naše dežele. Za letošnje leto pa bode mesto zaobljubljene procesije s presvetim Rešnjim Telesom v ljubljanskem mestu še jedna skupna pokorilna in prosilna procesija, in sicer v nedeljo dne 12. t. m., popoldne ob 3. uri iz stolnice k kapelici Matere božje blizu farne cerkve sv. Petra. Med procesijo pela bode duhovščina litanije vseh svetnikov, ljudstvo pa bode molilo rožni venec. Pri kapelici pa se bode molil pred izpostavljenim Najsvetejšim (ki se bode nekoliko prej preneslo tje kaj iz farne cerkve sv. Petra) najprej žalostni del rožnega venca, potem se bodo pele lavretanske litanije, nato se bode molil glasno popolni kes, za tem storila se bode obljuba in konečno, ko se še odmolijo molitve za odvrnitev šibe potresa, podelil se bode blagoslov z Najsvetejšim. Od ondot spremimo presveto Rešnje Telo nazaj k cerkvi sv. Petra, prejmemo pred cerkvijo še jedenkrat blagoslov z njim, na kar se procesija porazide. Ni mi pač treba k tej procesiji še posebej vabiti, pač pa bi še nekaj priporočil; priporočil pravim, ne za ukazal, bi, — da bi se v soboto, to je dan pred procesijo, postili. — Častiti farni duhovščini v vseh mestnih župnijah naročam, da to mojo naredbo takoj javé vernikom in sicer na način, ki se ji zdi najbolj primeren, zlasti pri Šmarinah, kjer se obhajajo. Ob enem pa vabim častito duhovščino celega mesta, svetno in redovno, da se udeleži, v kolikor ni zadržana po svojih službenih opravilih, polnoštevilno zgoraj naravnane procesije, ki se bode vršila ob vsakem vremenu. — Knezoškofijstvo ljubljansko, dne 7. maja 1895. — † Jakob, knezoškof.

(Pogreb č. g. župnika Jan. Mesarja.) — Včeraj ob 9. uri smo materi zemlji izročili telesne ostanke mnogozaslužnega župnika in deželnega poslanca Jan. Mesarja. Pogreb je bil vreden pokojnika. Nad 30 duhovnikov iz kranjske in radovljske dekanije mnogo nekdanjih duhovnih pomočnikov pokojnikovih, zbralo se je pod vodstvom vel. č. gospoda kranjskega dekana Antona Mežnarca, da so skazali zadnjo čast svojemu sobratu. Kot zastopnika deželnega odbora sta bila navzoča deželni glavar Oton Detela in njegov namestnik Dr. Fran Papež. C. kr. kmetijska družba kranjska je položila krasen venec na rakev. Od glavnega odbora je bil navzoč nadučitelj Janko Zirovnik. Bohinjci so prišli v velikem številu, ter so s tem pokazali da znajo hvaležni biti možu, kateri si je zanje tako v dušnem kakor gospodarskem oziru pridobil zaslug, kakor nihče drugi pred njim. Res ganljivo je bilo gledati čvrste bohinske možake, katerim so zaigrale solze v očeh, ko so šmartinski pevci zapeli „Nad zvezdami“. Tudi šmartinski farani so v obilnem številu pokazali, kako zelo so čislali in spoštovali pokojnika, akoravno je samo poldrugo leto deloval med njimi. Vidno ganjeni so namreč šmartenski farani poslušali veleč. g. dekana A. Mežnarca, kateri je v izbranih besedah naslikal zgodovino plodonosnega njegovega delovanja. Prepričani smo, da pokojni tu in Bohinju ostane v najboljšem spominu, da se ga bodo hvaležno še dolgo spominjali v molitvah. N. v m. p.

(Iz Griž pri Žalcu.) [Popolni fiasco socijalnih demokratov.] Dne 3. maja ob 1/3. uri popoldne sklicali so socijalni demokratje javen shod v Grižah v gostilni nekega Rupnika. Glavni agitator bil je Mihael Čobal, delavec iz Köflah. Nam krščanskim socijalistom sicer niso vabil poslali, toda povabili smo se sami. Iz Žalca in Gotovelj nas je šlo okoli 150 mož v Griže poslušat, kaj nam bodo novega povedali. Ko pridemo v gostilno, najdemo tam — dva socijalna demokrata, zgoraj imenovanega Čobal-a in nekega kmeta iz Griž. Vedno je prihajalo več ljudij; zbralo se jih je skupaj okoli 400. Točno ob 1/3. uri se pripelje vladni zastopnik iz Celja. Željno smo pričakovali, kdaj se bo otvorilo zborovanje; g. Miha Čobal je letal vsakih pet minut na cesto gledat, če mu prihaja pomoč iz Žalca, če prihajajo najeti govorniki iz Celja in Ljubljane, toda njegov up je šel po vodi. Čakali smo tri četrt ure — govornikov ni — in Čobal se oglasi ter reče: „Častiti shod! Ker govorniki niso prišli, danes zborovanja ni; jaz sam ne morem govoriti.“ Te besede so pa tako razkačile navzoče, da so mu začeli naštevati njegove grehe, — Čobal pa se je zmuznil pri stranskih vratih na presto. Toda zunaj ga zopet obstopijo in mu polagajo na srce, naj nikar več ne pride ljudi hujškat,

kajti v Grižah so pošteni in verni ljudje, kateri ne potrebujejo naukov od socijalnih demokratov, za to imajo svoje duhovnike. Jezen kakor kušar in rudeč kakor rak je vendar mirno in potrpežljivo moral požirati grenke besede. Med tem časom so zapeli pevci slovenskega katoliškega delavskega društva „Delavsko pesem“, zaklicali vrlim možem in fantom iz Griž trikratni „Živio“ in na to odšli. Med potom smo zvedeli, da si najeti govorniki in drugi socijalni demokrati — tudi „Riesenknabu“ je ušlo srce v hlače — niso upali delj ko do savinskega mosta; tam so zvedeli, da v Grižah danes ni varno, ker je navzočih preveč krščanskih socijalistov in mené in fuga salus — v begu je rešitev — so se obrnili in pustili Miho Čobal-a na cedilu. Nam tudi prav. Če si ne upate več med ljudi, je to najboljši dokaz, da je vse laž, kar govorite. Le ostanite lepo doma; za pečjo ste najbolj varni. Zalskim socijalistom pa, posebno tapetniku Kajncu, pa svetujemo, naj bo drugokrat bolj previden v besedah, sicer jo bode tudi on skupil.

(Iz Št. Petra.) Dne 12. t. m. priredé narodna čitalnica in prostovoljno gasilno društvo v prostorih hotela „Pri južni železnici“ veselico v korist ponesrečenim bratom. — Natančnejši vspored pošljemo. Odbora.

(Pred meščansko vojašnico v Trnovem) delajoči inočeželní graditelji barak ostentativno žvižgajo, kričé in žagajo, kadar ide mimo njih mašnik s presveto popotnico. Klobuk širokokrajnik se ne premakne z glave. Istotam poslujoči vojaki-pijonirji pozdravljajo Najsvetejše.

(Iz poljanske doline): Kakor je „Slovenec“ že poročal, se je ustanovila „C. kr. kmetijska podružnica za poljansko dolino“. Dne 28. aprila vršil se je I. občni zbor in volitev vodstva. Pred volitvijo predaval je tajnik c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani o važnosti c. kr. kmetijskih podružnic, o umni živinoreji in o sadjarstvu. Shoda se je udeležilo do sto udeležencev. Predsednikom voljen je g. Andrej Šraj, posestnik v Gorenji Vasi. Ker obsega podružnica 6 fará v poljanski dolini, zato se je volil za vsako faro po jeden ali dva odbornika, da bo lažje sodelovati. Bog daj podružnici mnogo uspeha! — Na Trati imamo sedaj od sobote sv. misijon, vodijo ga 3 očetje družbe Vincencijske Pavljanskega.

(Shod dolenjskih kmetijskih podružnic v Novem Mestu.) Kmetijska podružnica v Novem Mestu namerava prirediti še tekom tega meseca — tedaj pred občnim zborom ljubljanskim — shod dolenjskih podružnic, pri katerem se bode posvetovati o tistih kmetijskih zadevah; ki so važna za napredek dolenjskega kmetijstva in za kojih ugodno rešitev se je treba z družnimi močmi pojenjati. Taka važna vprašanja, ki čakajo primerne rešitve so n. pr. s katerim plemenom je zboljševati dolenjsko goved; kako je skrbeti za povzdigo prešičjereje na Dolenjskem; kaj je ukreniti, da dobe podružnice cenejo živinsko sol itd. Za prireditve tega shoda razposlala so se na vse dolenjske podružnice okrožnice in vabila. Shod se bode vršil najbrž v ponedeljek 27. t. m. v Novem Mestu kot središču Dolenjske. Shoda se smejo udeležiti tudi nedružabniki.

(Iz Gorice), dne 5. maja. Včeraj je bil pri tukajšni porotni sodnji obsojen znani tat Josip Mrvec. Da si je že nekaj let presedel v kaznilnici radi tatvine in ima že nad 30 let, vendar ne more še opustiti svojega „meštir-ja“. Komaj je dobro zapustil jetnišnico Gradiška, podal se je na Kranjsko in po noči vzel iz farne pisarne v Šturji okoli 300 gld., kakor je „Slovenec“ že lansko leto poročal. Stem denarjem podal se je pod Gorico in ga tam tako nepremišljeno trosil, da so ga kot zelo sumljivega človeka prijeli, mu denar, okoli 180 gld. vzeli, njega pa zaklenili v svinjak, da ga drugi dan orožniki odvedejo v mesto. A dan ga je dejal v svinjak, noč ga je vzela iz svinjaka, denar je pa pustil in nobenkrat več ne poprašal po njemu. Sedaj se je klatil po Goriškem, tu vzel jestvine, tam obleke, najrajši pa še denar. Ko je o polnoči hotel okraستي neko cerkev, zasačili so ga na lipi pri cerkvi. Lestva prslonjena na zid in vrto okno je memogredoče opozorilo, da tukaj ni vse v redu. — Od kraja je tajil. N. pr. na lipo je šel po noči, da bi vrabce lovil. Na vprašanje koliko jih je vjel, se je izgovoril, da so odleteli. Po kaj je šel na Kranjsko-Vipavsko, zakaj je zašel v Šturje, je povedal, da iz najboljšega namena. Na božjo pot v Log je mislil, tam so neki veliki shodi na 15. avg. in 8. sept. A nagajivi predsednik mu prestriže: pa ste malo hitro za denar poskrbeli, kar deset dni prej t. j. 29. avgusta greste

v farovž po drobiž za odpustke kupit ali ne? Na očitjanje, da je njegova tatvina provzročila drugemu, ki so ga sumili, nad mesec dni preiskovalnega zavora, se še odreže: kaj, vsak naj zase skrbi, meni nič mar zato. — Na zadnje pa kar odkritosrečno in prostodušno govori, kakor bi prosti svet za njega več ne bil. Domače županstvo ga noče rediti, tudi mu ne preskrbi zaslužka, drugod dela ne dobi, od samega zraka se pa ne da živeti ne oblačiti. Sploh meni, da se mu povsod krivica godi. Doma je sicer iz slovenskega Šempasa, a govori med vso obravnavo italijanski, nobel und stolz wie ein Spanier gestikulira tudi z rokama. — Njega zagovornik opravičuje tatovo dejanje, kot krajo v sili, ki je neki po krščanski morali dovoljena, a predsednik je v teologiji še bolje podučen, on septicira na to, da če je bil v sili, bi se bil moral v Šturji zadovoljiti le s par goldinarji, ne pa kar blizo 300 gld. vzeti, tudi bi bil moral bolj varčno z denarjem ravnati, on pa je v par dneh zabil, kar nad 100 gld. ukradenega denarja, tako ravnanje pač ne more biti krščansko. In glej! porotniki potegnejo s predsednikom. 7 let bo sedel in da se po preteku sedmih let zopet ne pritoži radi pomanjkanja dela, pride v prisilno delavnico, kjer bo z delom in jelom do smrti preskrbljen. — G. župnik v Šturji je obljubil mesto kake nagrade onim, ki so pripomogli, da so dobili tatu, darovati 50 kron za ponesrečene Ljubljance, kakor hitro mu sodišče onih 180 gld. izroči.

(Žrebilarska zadruga v Kropi.) Prva žrebilarska zadruga za žrebile in drugo železno obrt je pričela dne 1. maja t. l. svoje delovanje in poslovanje v pisarni. Začela je svoje delo s sveto službo božjo, priporočevaje se Bogu za pomoč. Morda je že pomenljivo to za zadrugo, da je ravno prvi dan Mariji posvečenega meseca pričela delati. Dolgo časa se je za to zadrugo v Kropi pripravljalo, dosti potrebnega o tem posvetovalo, pa tudi dosti nepotrebnega govorilo. Za jedenkrat so prve težave premagane, več naročil je vsprejetih in danes, ko to pišem, že pri zadrugi dela blizu 50 delavcev. Ako bode delavce, kakor tudi zadržane, krščanska ljubezen vezala, smemo z gotovostjo najboljših uspehov pričakovati. Dosedanji delavni red delavcev je bil pomilovanja vreden. Zlasti matere in otroci so pri tem redu veliko trpeli. Zgodaj v jutro, včasih celo ob 2. uri po polnoči, so pričeli kovati; več dnij pa, kakor v ponedeljek, četrtek in soboto so delo kmalu popoldne že okoli 3. ure končavali. Tako z otroci obdarovana mati ni imela po noči počitka, po dnevu pa z otroci poleg dela obilo opravila. Zato se lahko vsak prepriča, kako rod v Kropi naglo peša. Delavni red je zadruga napovedala svojim delavcem od 5. ure zjutraj do 7. ure zvečer, in pri tem imajo vsak dan oddihljaj od 8. do 9. ure popoldne, od 1. do 2. ure in od 4. do 5. ure popoldne. Torej imajo delavci po dnevu zadosti delavnih ur, več oddihljejev in po noči zadosti potrebnega počitka. Zanimanje za to zadrugo je zelo veliko, kar nam spričujejo nekatera sporočila, zlasti pa razna vprašanja od vseh strani. Ako bo zadruga s takim naudušenjem, s toliko taktnostjo, odločnim postopanjem pričeto delo nadaljevala, kakor se sedaj kaže, bo kmalu vstrezala svojemu namenu. Vse hvale vredno je, da sta bila pri otvoritvi zadruge navzoča tudi dva gospoda iz Ljubljane, visokorodni g. dr. V. Zupan in kustos deželnega muzeja gospod Josip Müllner. Prvi je zadržane nauduševal ter sam kot redni ud v zadrugo vstopil, drugi je pa veliko zanimivega o Kropi sami in njenih prebivalcih iz prejšnjih stoletij pripovedoval, si načrtal nekatere zanimive stvari in obljubil, Kropo natančno popisati. Zelo hvaležni smo gospodoma, da sta se potrudila v Kropo in nas počastila. Tudi druge gospe vabimo, da bi bili našemu podjetju tako naklonjeni ter sami k zadrugi kot redni udje pristopili, ki to dovoljujejo naša pravila.

(Dražbe za dela pri šolskem posloplju v Ovšišah) Neljuba pomota se je vrinila v zadnjo številko „Domoljuba“, kjer se vsled tiskovne pomote napoveduje dražba za dela pri šolskem posloplju v Ovšišah na 21. maja namesto na 12. maja. — Ker „Domoljub“ dotlej več ne izide, naprošeni smo objaviti, da je ono poročilo v „Domoljubu“ napačno ter da se vrši dražba 12. maja, kakor je bilo v „Slovenec“ prav objavljeno.

Društva.

(Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem) ima prihodnji četrtek dne 9. maja pri „Sandwirthu“ v Celovcu svoj šesti letni občni

zbor z običajnimi poročili. Na dnevnem redu je tudi preuredba društvenih pravil in gospodarski govor. Začetek zborovanju je ob 2. uri popoldne.

(Slovenjegraška podružnica svetega Cirila in Metoda) je imela v nedeljo dne 28. aprila občni zbor v Starem Trgu. Zbog skrajno neugodnega vremena udeležba ni bila tako velika, kakor zadnje leto. Iz poročila neumorno delavnega predsednika, preč. g. župnika A. Ostrožnika, smo razvideli, da je ta delavna podružnica tudi v minoletem letu zelo pridno zborovala po raznih krajih slovenjegraškega okraja. Kaplan Rozman je govoril o društvenem namenu.

(Posojilnica v Kranjski Gori) pričela je redno poslovati dne 1. aprila 1895; do 1. maja ima dohodkov 3038 gld. 1 kr., in izdatkov 2288 gld. 15 kr., skupni promet meseca aprila znesel torej 5326 gld. 16 kr.

Telegrami.

Dunaj, 7. maja. Cesar je odpotoval ob 5. uri 15 minut zjutraj v Polo. Njegovi spremljevalci so: nadvojvoda Franc Salvator, vojni minister, vodja generalnega štaba, Beck, in oba generalna adjutanta.

Dunaj, 7. maja. Pri razpravi o zdravstvenih razmerah v Ljubljani in okolici nastalih vsled potresa sklenil je najvišji zdravstveni svet, da se vkljub dosedaj še ugodnim zdravstvenim razmeram v Ljubljani in okolici uvedejo vse potrebne profilaktične priprave, pri katerih se v slučaju epidemije ali kakih drugih nezgod varuje zdravje in življenje ljudi. Troške zato naj oskrbi država, ki glede tega stopi v dogovor z društvom rudečega križa.

Dunaj, 6. maja. Cesar je danes pismeno izrazil ministru Kalnoky-ju svoje popolno zaupanje ter izjavil, da ne vsprejme Kalnoky-jeve odpovedi.

Dunaj, 6. maja. (Državni zbor.) Davčne preosnove § 125.—130. so bili vsprejeli po odsekovih predlogih. — Na koncu se je postavil princ Liechtenstein interpelacijo na ministra predsednika, je li v Budimpešti v zbornici prebrana nota Kalnoky-jeva na Banffy-ja avtentična in ali se je objavila z vednostjo in dovoljenjem Kalnoky-jevim. Interpelant vpraša, kaj misli vlada storiti, da popravi to veliko napako proti najnavadnejšim običajem diplomatičnega postopanja. Na predlog poslanca Russa so se prebrala imena poslancev, ki so podpisali to interpelacijo, namreč ožji somišljeniki interpelantovi.

Dunaj, 6. maja. (Posl. zbornica) Zbornica nadaljuje pri § 125. debato o oprostitvi dohodninskega davka. Posl. Steinwender se izjavi proti oprostitvi pri dividendah avstro-ogorske banke. Govornik pravi, da je davčno oproščenje pri železničnih prioritetah državi jako škodljivo, posebno pa pri poznejem poddržavljenju. Nato priporoča, da se sprejme njegovi predlogi.

Genf, 6. maja. Naravoslovec Karl Vogt je tukaj včeraj umrl.

Jokohama, 6. maja. Potrjenje mirovne pogodbe v Simonoseki še ni uradno uverjeno, toda poročila iz drugih virov pa potrjujejo to novico.

Chi-fu, 6. maja. Inozemsko brodovje se je združilo tukaj; rusko obstoji iz 8 ladij z dotičnimi torpedo-čolni. Pričakuje se še nekaj ladij. Dalje so tukaj: jedna angleška, ameriška, francoska in 2 nemški ladiji.

Hennebergova svila

— pristna le, ako se naroči neposredno od moje tovarne — črna, in barvena, od 35 kr. do gld. 14.65 meter, — gladka, progasta, križasta, vzorčasta, damasti itd. (okoli 240 raznih kakovosti in 2000 raznih boj, vzorec itd.) poštnine in carine preste na dom. Vzorec točno. Dvojni pismeni porto v Švico.

Tovarne za svilo G. Henneberg
43 (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Curihu. 17-7 1

Umrli so:

5. maja. Terezija Popula, narednikova hči, 8 mesecev, Travnjske ulice 2, marasmus int. — Helena Dolinar, kuharica, 73 let, Illova, apoplexia cerebri.

V bolnišnici:

2. maja. Ivana Orešnik, dninarjeva žena, 73 let, plućnica.
3. maja. Marija Mervar, dninarjeva žena, 60 let, plućna tuberkuloza.
4. maja. Anton Jančar, prosjak, 46 let, plućna tuberkuloza.
5. maja. Jakob Zamen, ubožec, 70 let, emphysema.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	razkoma v mm	toplomera po Celsiusu			
7. u. jut.	742.5	10.5	sl. svzh.	oblačno	
6. u. pop.	741.5	18.7	sl. vzh.	"	0.00
9. u. sveč.	741.8	14.8	sl. svzh.	"	

Srednja temperatura 11.0° za 1.1° nad normalom.

Zahvala.

303 1—1

Za mnogo dokazov prišrčnega sožalja povodom prebitke izgube naše drage, iskreno ljubljene, nepozabne matere, gospé

Elizabete Luscher,

za častni spreved k zadnjemu počivališču in za prelepa cvetlična darila izreka vsem gospodom uradnikom, sorodnikom in znanecem svojo najtoplejšo in odkritosrčno zahvalo

obitelj Luscher.

V Ljubljani, dne 7. maja 1895.

Poslano.

Davčni vijak.

Od vseh strani prihajajo milodari za ubogo kranjsko deželo. Beči smemo, da v tem trenutku govori čut, ki je vsajen od Stvarnika v srce človeško, čut — ljubezni, da pomaga svojemu bližnjemu v hudi stiski. Iz Ljubljane beže premožni ljudje, šole in ulice so zaprte, obupano gleda obrtnik, trgovec in vsak, ki živi od vsakdanjega zaslužka v prihodnost, kaj bo, kako bom plačeval ljudi v svojem obrtu, katere neobhodno potrebujem, če nočem uničiti eksistenco svojo in svoje rodbine.

V tem trenutku je vendar opravičeno, ako se zahteva usmiljenja v prvi vrsti od onega faktorja, kateri koncentrira v sebi vse sile, to je od — države. In v resnici bo tudi pomoč prišla od države, ker razprave v državnem zboru nas napolnjujejo z največjim upanjem.

A jeden faktor nima usmiljenja. Sedaj, ko je vsak revež in gre trdo za denar, pošlje davčna lokalna komisija plačilne naloge, ko bi človek mislil, da bodo gospodje računali z sedanjimi izvanrednimi odnosi. A ne samo to. Kakor da bi se nič ne zgodilo, kakor da bi po potresu vstala Ljubljana v nekaterih urah kakor ptič feniks iz razvalin, še bolj cveteča, privija se davčni vijak s tako brezozirnostjo, da nam manjka besedij, dati duška tacemu ravnanju. Za 100 odstotkov se poviša obrtniku dohodninski davek, danes, ko je polovica Ljubljane — razvalina, ko obrtnik še tretjino tega ne zasluži, da vzdržava rodbino in svoje delavce.

V imenu usmiljenja vrednih davkoplačevalcev obračamo se zaupno do gospoda c. kr. deželnega predsednika barona Heina, ki se je sedaj v tej hudi stiski skazal kot pravi dobrotnik naše dežele, naj on pomaga in zabrani, da davčni vijak ne stere še tistega malega ostanka blagostanja, katerega je pustil — potres. Dokler smo zamogli plačevati, smo plačevali, a sedaj ne gre več, naše moči so za sedaj opešale.

Več davkoplačevalcev.

Vozni red

avstrijskih državnih železnico,
veljaven od 1. maja 1895.

Prihajalni in odhajalni čas označen je v srednjeevropskem času. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

Ob 12. uri 5 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell na jezeru, Steyr, Linc, Budejovice, Plzenj, Marijine vare, Heb, Karlove vare, Francove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
Ob 6. uri 10 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.
Ob 7. uri 10 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Dunaj via Amstetten.
Ob 11. uri 50 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Selzthal, Dunaj.
Ob 12. uri 55 min. popoldne mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.
Ob 4. uri popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell na jezeru, Inomost, Bregnic, Curih, Genovo, Pariz, Steyr, Linc, Gmunden, Ischl, Budejovice, Plzenj, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
Ob 7. uri 20 min. zvečer mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

Ob 5. uri 52 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipske, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Gmunden, Ischla, Aussee, Zella na jezeru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Beljaka, Franzensfeste, Trbiža.
Ob 8. uri 19 min. zjutraj mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
Ob 11. uri 26 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipske, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregnice, Inomosta, Zella na jezeru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Lince, Pontabla, Trbiža.
Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
Ob 4. uri 55 min. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla, Trbiža.
Ob 9. uri 4 min. zvečer osebni vlak z Dunaja preko Amstettenu in Ljubnega, Beljaka, Celovca, Pontabla, Trbiža.
Ob 9. uri 25 min. zvečer mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

Ob 7. uri 23 min. zjutraj v Kamnik.
" 2. " 05 " popoldne " " "
" 6. " 50 " zvečer " " "
" 10. " 10 " zvečer " " " (ta vlak le do konca oktobra meseca ob nedeljah.)

Prihod v Ljubljano (drž. kol.)

Ob 6. uri 56 min. zjutraj iz Kamnika.
" 11. " 15 " dopoldne " " "
" 6. " 20 " zvečer " " "
" 9. " 55 " zvečer " " " (ta vlak le do konca oktobra meseca ob nedeljah.)

Leopold Tratnik

prej M. Schreiner,

pasar in zlatar,

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27,

priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in slav. občinstvu svojo

najstarejšo in najboljšo urejeno delavnico za izdelovanje različne

cerkvene posode in orodja.

Vsakatero naročilo izvrši kar možno hitro natančno po cerkvenih pravilih in lepih vzorcih v raznih slogih. — Na željo prečasti in spošt. naročnikov pošlje načrte ali že izgotovljene predmete rad vsakomur na ogled.

Staro blago popravi, prenovi, pozlati, posrebrni in poniklja po najnižji ceni. 661 52—19

Krasno in umetno izvršene predmete imam v zalogi na Sv. Petra cesti št. 23, katere naj si blagovolijo prečasti. gospodje prilično ogledati.

Trgovina z železnino

ANDR. DRUŠKOVIC

v Ljubljani, Glavni trg št. 10

priporoča po zelo znižanih cenah cement, železniške šine, traverze, cinkasto in pocinkano ploščevino, železo za vezi, kovanja za okna in vrata, sploh vse, kar se pri stavbah potrebuje.

252 8—6

Menjalnica bančnega zavoda

Wien,

I. Bezirk,

Schelhammer & Schattera

Stefansplatz

Nr. 11, Parterre.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurzem listu
zaznamovanih
menic in vrednostij

Zahvala.

Slavna „Kmetška posejilnica ljubljanske okolice“ podarila je tukajšnji šoli za nakup učil revnim šolarjem znesek 20 gld. Podpisana si štejeta v prijetno dolžnost, da se tem potom za ta valedušni dar v svojem kakor tudi v imenu šolske mladine najtopleje zahvalita.

V Šiški, dne 2. maja 1895.

304

Anton Javoršek,
šolski voditelj.

Janez Jeras,
predsednik kraj. šol. sveta.

Veliko presenečenje za le 2 gld. 25 kr.

Radi izpraznenja zaloge sem primoran nastopne lepe in koristne predmete po čudovito nizki ceni **za le 2 gld. 25 kr.** oddajati, in sicer:

- 1 elegantno, pozlačeno uro, katere kaže na minuto točno,
- 1 krasno, pozlačeno verižico, katero vsled izvanrednega dela ni možno ločiti od pristno zlate,
- 1 krasen prstan z lepim kamenom in imitiranega zlata,
- 1 jako elegantno pristno svilnato kravato,
- 1 krasno iglo za kravate s ponarejenimi briljanti,
- 1 krasno škatljico za smodke,
- 1 krasno cevko za smodke (Cigarrenspitz),
- 2 gumba za manšete (mehanična),
- 1 elegantno iglo (broš) za dame in jeden koristen predmet zastoj.

Poudarjam še jedenkrat, da kaže ura natančno in točno ter se zavežem isto vzeti takoj nazaj, ako bi se izkazala moja trditve napačna. Vse naštetu dobiti je, dokler zaloga ni razprodana, pri 253 2

F. Windisch-u,
Krakovo, Miodovastrasse Z.

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.

**Medicinalno
olje iz kitovih jeter.**
(Ribje olje.)

Priznane najboljše učinkujoče in pristne vrste, vedno sveže v zalogi. Steklenica z navodilom o porabi 60 kr., dvojna steklenica 1 gld., 12 malih steklenic 5 gld. 50 kr., 12 velikih steklenic 10 gld.

Dobiva se pri 563 27

Ubaldu pl. Trnkóczy-ju
lekarnarju v Ljubljani.
Pošilja se z obratno pošto.

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, III.

Lekarna Trnkóczy v Gradcu.

Koverta s firmo
priporočila
Katoliška Tiskarna
po nizkej ceni.

Za pokrivanje
kakor tudi
za kritje barak
ponujamo v vsakej tudi največje množini
po najnižjih cenah
prima in secunda
zarezane
strešnike
(Strangfalzziegel)
kakor tudi nepremočni
strešni klej
(Dachpappe)
250 9
zavoj (to je 10 □ metrov) od 1 gld. 50 kr.
do 2 gld. 50 kr.
in
nasade za dimnike
F. J. Vidic & Comp.

Zahvala.

Za mnogoštevilne dokaze prijateljskega sočutja in spoštovanja ter obilno udeležbo pri pogrebu našega nepozabnega dobrotnika, prečastitega gospoda

Janeza Bapt. Mesar-ja

župnika v Šmartinu pri Kranju,
knezošk. duhovnega svetovaleca in deželnega poslanca

izrekamo tem potom častiti duhovščini, zlasti prečast. gosp. dekanu Mežnarcu itd., dalje gosp. deželnemu glavarju in drugim, kakor tudi vsem občinam, katere so poslale svoje zastopnike, najiskrenejšo zahvalo.

Posebno hvaležnost dolžni smo tudi domačim pevcem za krasne žalostinke in darovateljem ličnih vencev, t. j. slavnemu deželnemu odboru in c. kr. kmetijski družbi kranjski.

V Šmartinu pri Kranju, dne 6. maja 1895.

302 1-1

Žalujoči sorodniki.

Prva žrebljarska zadruga
v Kropi na Gorenjskem
ponuja vsem velesp. trgovcem, podjetnikom, obrtnikom in sl. občinstvu
iz **najboljše kovine solidno izdelano**
železnino
kakor:
žreblje, verige, posebno za stavbe
potrebno blago
po najnižji ceni, zagotavljajoč točno postrežbo. 300 10-2
Ceniki na zahtevo poštine prosto in zastoj.

Stavbne materialije
strešna opeka, opeka za zidovja in za tlakanje,
gašeno in negašeno vapno,
roman- in portland-cement,
suh stavbni les in tramovi,
strešne latve, dile itd. itd.
se dobé po ceni 297 6-2
na stavbišči stavbne tvrdke
Viljema Treo-ta
Marije Terezije cesta št. 10 v Ljubljani.

Različne rastline, korenine,
166 17 **lubje in semena kupuje**
Adolf Hauptmann v Ljubljani, Sv.
Petra cesta 41.

Dunajska borza.		
Dne 6. maja.		
Skupni državni dolg v notah	101 gld. 55 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 50 "	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.
Avstrijska zlata renta 4%	123 " 75 "	Državne srečke l. 1864, 100 gld.
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	101 " 55 "	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron
Ogerska zlata renta 4%	122 " 85 "	Tisine srečke 4%, 100 gld.
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	99 " 20 "	Dunavske vravnave srečke 5%
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1087 " — "	Dunavsko vranavno posojilo l. 1878
Kreditne delnice, 160 gld.	401 " 25 "	Posojilo goriškega mesta
London vista	123 " 30 "	4% kranjsko deželno posojilo
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 " 75 "	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%
20 mark	11 " 94 "	Prioritetne obveznice državne železnice
20 frankov (napoleonor)	9 " 69 1/2 "	" " južne železnice 3%
Italijanski bankovci	46 " 05 "	" " južne železnice 5%
C. kr. cekini	5 " 73 "	" " dolenskih železnice 4%
		Kreditne srečke, 100 gld.
		4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.
		Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.
		Rudolfove srečke, 10 gld.
		Salmove srečke, 40 gld.
		St. Genois srečke, 40 gld.
		Waldsteinove srečke, 20 gld.
		Ljubljanske srečke
		Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.
		Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.
		Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.
		Akcije južne železnice, 200 gld. sr.
		Dunajskih lokal. železnice delniška družba
		Montanska družba avstr. plan.
		Trboveljska premogarska družba, 70 gld.
		Papirnih rubljev 100

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri krebzanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.
Kulatna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnici.